

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๑. ตถาคโต อริโย ตสฺมา อริยสจฺจานีติ ยสฺมา อริเยน ตถาคเตน
 ปฏิวีทฺชตฺตา เทสิตตฺตา จ ตานิ อริยสนฺตกานิ โหนฺติ ตสฺมา อริยสฺส
 สจฺจตฺตา อริยสจฺจานีติ อตฺถโถติ ตพฺพณฺณนา ฯ

ปฏิวีทฺชตฺตา เทสิตตฺตา จาติ อิมินา ปฏิวรชณฺณาณเณ เทสนาณาณเณ
 จ ปรีคฺคหิตตฺตา อริยสฺส สนฺตกานิ โหนฺตีติ อริยสฺส ภควโต สนฺตกภาวํ
 ทสฺเสตีติ ตณฺฎีกา ฯ

อถวา เอเตสํ อภิสมฺพุทฺชตฺตา อริยภาวสิทฺธิโตปี อริยสจฺจานิ ฯ
 วุตฺตณฺหิ ตตฺถเว อิมสํ โจ ภิกฺขเว จตฺตุนํ อริยสจฺจานํ ยถาภูตํ อภิสมฺพุทฺชตฺตา
 ตถาคโต อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺชโรติ วุจฺจตีติ ฯ

สจฺจวิภงฺกควณฺณนยมปี อิมเมวตฺถํ วตฺวา ปฺน อปิจ อริยานิ สจฺจานีติ
 อริยสจฺจานิ ฯ อริยานีติ อวิตถานิ อวิสํวาทกานีติ อตฺถโถติ วุตฺตํ ฯ

อริยภาวสิทฺธิโตปีติ เอตฺถ อริยสาธกานิ สจฺจานิ อริยสจฺจานีติ
 ปุริมปเท อุตฺตรปทโลโป ทณฺฎพฺโพ ฯ อริยานิ สจฺจานีติ เอตฺถ อวิตถภาเวน
 อรณฺเฑตฺตา อธิคฺคนฺตพฺพตฺตา อริยานิ ฯ อริยโวหาโร วา อโย อวิสํวาทโก
 อวิตถโรโป ทณฺฎพฺโพติ วิภงฺคณฺฎีกา ฯ

ยสฺมา วา สเทวเกน โลเกน อรณฺเฑยโต อภิกฺคมนียโตติ วุตฺตํ โหติ
 วายमितฺตพฺพยุตฺตณฺจฺจานสณฺณิเต อเย วา อีริยนโต อนนฺนเย วา อนีริยนโต
 สตฺตตฺตฺตีสโพรปิกฺขยอริยธมฺมสมฺมาโยคโต วา อริยธมฺมตา พุทฺชปฺปจฺเจกพุทฺธ-
 สาวกา เอตานิ ปฏิวีชฺฌนฺติ ตสฺมา อริยสจฺจานีติ วุจฺจนฺตีติ ขุทฺทกปาเช
 กุมารปฺลยหวนฺณนา ฯ

๒. ยนตุ กุมารปณฺหวิภงฺควณฺณนาสุ อริยา อิมานิ ปฏฺวิชฺฌนฺติ
 ตสฺมา อริยสจฺจานีติ วุจฺจนฺตีติ สุตฺตปทํ นิตฺติทฺธิจฺจํ ตํ สจฺจํ สํยุตฺเต น
 นิตฺติทฺธิจฺจํ ฯ อิตฺติวุตฺตเก เอกนิปาตสฺส ตตฺติยวคฺเค อญฺจิสลยฺยสฺส ตวณฺณนายมฺปิ
 อริยสทฺทวจนฺตุโถ วุตฺโต ฯ

ตตฺถ ปุริมานิ เทว สจฺจานิ วญฺญํ ปจฺฉิมานิ วิวญฺญํ ฯ เตสุ ภิกฺขุโน
 วญฺญู กมฺมญฺจานานิกิเนวโส โหติ วิวญฺญู นตฺถิ อภินิเวโส ฯ ปุริมานิ
 หิ เทว สจฺจานิ ปณฺจกฺขนฺธา ทุกฺขํ ตณฺหา สมฺมทโยติ เอวํ สงฺเขเปณ จ
 กตเม ปณฺจกฺขนฺธา รูปกฺขนฺโธติอาทินา นเยน วิตฺถาเรน จ อจาริยสฺส
 สนฺติเก อุกฺคณฺหิตฺวา วาจา ย ปฺนปฺปฺนํ ปรีวตฺเตนฺโต โยคาวโร กมฺมํ กโรติ ฯ
 อิตฺเรสุ ปน ทฺวีสุ สจฺเจสุ นิโรธสจฺจํ อญฺจํ กนฺตํ มนาปํ มคฺคสจฺจํ อญฺจํ
 กนฺตํ มนาปนฺติ เอวํ สวเนเนว กมฺมํ กโรติ ฯ โส เอวํ กโรนฺโต จตฺตาริ
 สจฺจานิ เอกเณ ปฏฺวิเวเชน ปฏฺวิชฺฌนฺติ เอกาภิสมเยน อภิสเมติ ทุกฺขํ
 ปริยฺญาปฏฺวิเวเชน ปฏฺวิชฺฌนฺติ สมฺมทโย ปหานปฏฺวิเวเชน นิโรธสจฺจํ สจฺจิกิริยา
 ปฏฺวิเวเชน มคฺคํ ภาวนาปฏฺวิเวเชน ปฏฺวิชฺฌนฺติ ทุกฺขํ ปริยฺญาภิสมเยน ฯ เป ฯ
 มคฺคํ ภาวนาภิสมเยน อภิสเมติ ฯ เอวมสฺส ปุพฺพภาเค ทฺวีสุ อุกฺคหปฺริปฺุจฺฉา-
 สวณฺธารณสมฺมสนปฏฺวิเวโช โหติ ทฺวีสุ สวณปฏฺวิเวโชเยว อปรภาเค
 ตีสุ กิจฺจโต ปฏฺวิเวโช โหติ นิโรเช อารมฺมณปฏฺวิเวโชติ มหาวคฺเค
 มคฺคสํยุตฺตสฺส ปจฺมวคฺเค อญฺจมสฺส ตวณฺณนา สจฺจวิภงฺควณฺณนา จ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล มคธเป็นไทย

๑. อรรถกถาโลกสูตรนั้นว่า ชื่อว่า ตถาคต อริโย ตสุมา อริยสัจจานิ ความว่า เพราะสัจจะเหล่านั้น ชื่อว่า เป็นของพระตถาคตผู้อรियะ เพราะพระตถาคตผู้อรियะแทงตลอดแล้ว และทรงแสดงแล้วฉะนั้นจึงชื่อว่า อริยสัจ เพราะเป็นของจริงของพระอรियะฯ

ฎีกาโลกสูตรนั้นว่า ด้วย ๒ บทนี้ว่า ปฏิวิทุทธตา เทสิตตฺตา จ

พระอรรถกถาจารย์ ย่อมแสดงความที่สัจจะเหล่านั้นเป็นของมีอยู่ของพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้อรियะว่าชื่อว่า เป็นของมีอยู่ ของพระตถาคตผู้อรियะ เพราะพระองค์ทรงกำหนดด้วยปฏิเวธญาณและเทศนาญาณ ฯ

อีกอย่างหนึ่ง ชื่อว่าอริยสัจ แม้เพราะความที่แห่งสัจจะเหล่านั้นให้สำเร็จความเป็นพระอรियะ เพราะสัจจะเหล่านั้นพระผู้มีพระภาคเจ้ารู้ยั้งจำเพาะด้วยพระองค์เอง ฯ สมจริงดังคำที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ ในโลกสูตรสัจจสังยุตต์นั้นนั่นแหละว่า ภิกษุทั้งหลาย พระตถาคต บัณฑิตย่อมเรียกว่าเป็นอรหันต์ตรัสรู้ชอบเองแล้วเพราะความที่แห่งอริยสัจ ๔ เหล่านี้แล เป็นธรรมอันพระตถาคตรู้ยั้งด้วยพระองค์เองตามเป็นจริง ฯ

พระอรรถกถาจารย์ ครั้นกล่าวอรรถนี้แล้วแล กล่าวแก้ไว้อีกแม้ในอรรถกถาสัจจวิงค์ว่า อีกอย่างหนึ่ง สัจจะทั้งหลายเป็นอรियะเพราะเหตุนี้ จึงชื่อว่า อริยสัจ ฯ อธิบายว่า บทว่า อริยานิ ได้แก้ไม่ผิด อธิบายว่า เป็นของไม่คลาดเคลื่อน ฯ

ฎีกาวิงค์ว่า ในบทว่า อริยภาวสิทฺธิโตปิ นี้บัณฑิตพึงเห็นการลบบทเบื้องปลายในเพราะบทเบื้องต้นว่า สัจจะทั้งหลาย ยังความเป็นอรियะให้สำเร็จ จึงชื่อว่า อริยสัจ ฯ ในคำว่า อริยานิ สัจจจานิ นี้พึงทราบวินิจฉัยดังนี้ว่า

สัจจะทั้งหลายชื่อว่าอริยะ เพราะความเป็นสัจจะที่สัตว์ต้องพบ คือเพราะความเป็นสัจจะที่สัตว์ต้องประสบ โดยภาวะที่จะเป็นอื่นไปจากนั้นไม่ได้ ๑ อีกนัยหนึ่ง โวหารว่าอริยะนี้ บัณฑิตพึงเห็นว่าเป็นโวหารกล่าวถึงสิ่งที่ไม่คลาดเคลื่อน มีรูปเป็นอย่างอื่นไปจากนั้นไม่ได้ ๑

อรรถกถาถกปัญหาในขุททกปาฐะว่า อีกนัยหนึ่ง เพราะสัจจะทั้งหลายชื่อว่า อริยะ เพราะเป็นธรรมชาติอันสัตว์โลกพร้อมทั้งเทวโลกต้องพบมีคำอธิบายว่า ต้องประสบแน่นอนอนละนั้น สัจจะเหล่านั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสเรียกว่า อริยสัจ ๑ พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าและพระสาวกของพระพุทธเจ้า ที่รู้จักแล้วว่าชื่อว่าพระอริยะ เพราะดำเนินไปในความเจริญ ที่รู้จักว่าฐานะที่ควรจะพึงพยายาม หรือเพราะอันไม่ดำเนินไปในความเสื่อม หรือเพราะประกอบโดยชอบในอริยธรรมคือโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ ย่อมแทงตลอดซึ่งสัจจะเหล่านี้เพราะเหตุนี้สัจจะเหล่านี้พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสเรียกว่า อริยสัจ ๑

๒. ส่วนในอรรถกถาถกปัญหาและอรรถกถาวิงค์ พระอรรถกถาจารย์ แสดงบทแห่งพระสูตรใดว่า พระอริยเจ้าทั้งหลาย ย่อมแทงตลอดซึ่งสัจจะเหล่านี้ เพราะเหตุนี้ สัจจะเหล่านี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสเรียกว่า อริยสัจ ดังนี้ บทแห่งพระสูตรนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้ามิได้ทรงแสดงไว้ในสัจจสังยุต ๑ เนื้อความเฉพาะคำแห่งอริยศัพท์ พระอรรถกถาจารย์ กล่าวไว้แล้ว แม้ในอรรถกถาอัญญสิณฺยยสูตร ในตติยวรรคแห่งเอกนิบาต ในอิติวุตตะกะ ๑

อรรถกถาอัญญสิณฺยยสูตร ในปฐมวรรคแห่งมัคคสังยุต ในมหาวรรค และอรรถกถาสัจจวิงค์ว่า ในสัจจะ ๔ เหล่านี้ สัจจะ ๒ ข้อแรกเป็นวิภูฏะ ๒ ข้อหลังเป็นวิวิภูฏะ ๑ ในสัจจะที่เป็นวิภูฏะและวิวิภูฏะเหล่านั้น ความตั้งมั่นในกัมมัญฐานสำหรับภิกษุ ย่อมมีในสัจจะที่เป็นวิภูฏะ (แต่)ในสัจจะที่เป็นวิวิภูฏะ ความตั้งมั่น หามีไม่ ๑ เพราะว่า พระโยคาวจร เมื่อเรียนสัจจะ ๒ ข้อเบื้องต้น

ในสำนักของอาจารย์ โดยย่ออย่างนี้ว่า ชั้นที่ ๕ เป็นทุกข์ ตัณหา เป็นเหตุเกิดทุกข์ และโดยพิสดารโดยนัยเป็นต้นว่า ชั้นที่ ๕ คืออะไรบ้าง คือรูปชั้นที่ ดังนี้แล้ว ท่องบ่นอยู่ด้วยวาจาเสมอ ๆ ก็ทำกรรมฐานได้ ๆ ส่วนในสังขะ ๒ ข้อ นอกนี้ พระโยคาวจร จะทำกรรมฐานได้ด้วยการสดับอย่างนี้เท่านั้นว่า นิโรธสังขะน่าปรารถนา น่าใคร่น่าชอบใจมัคคสังขะ น่าปรารถนา น่าใคร่น่าชอบใจ ๆ พระโยคาวจรนั้น ทำอยู่อย่างนี้ชื่อว่า ย่อมแทงตลอดสังขะทั้ง ๔ ด้วยปฏิเวธญาณดวงเดียวกัน ย่อมรู้ยิ่งด้วยอภิสมยญาณดวงเดียวกันคือแทงตลอดทุกข์สังขะ ด้วยปฏิเวธญาณเครื่องกำหนดรู้แทงตลอดสมุทัยสังขะ ด้วยปฏิเวธญาณเป็นเครื่องละแทงตลอดนิโรธสังขะ ด้วยปฏิเวธญาณเป็นเครื่องทำให้แจ้งแทงตลอดมรรคสังขะ ด้วยปฏิเวธญาณเป็นเครื่องให้เจริญ ย่อมรู้ยิ่งทุกข์สังขะด้วยอภิสมยญาณเครื่องกำหนดรู้ ๆ ละ ๆ ย่อมรู้ยิ่งมรรคสังขะด้วยอภิสมยญาณเป็นเครื่องให้เจริญ ๆ ในส่วนเบื้องต้น พระโยคาวจรนั้น ย่อมมีปฏิเวธญาณในสังขะ ๒ ข้อ ข้างต้น ด้วยการเรียนการสอบถาม การสดับ การทรงจำ และการพิจารณา มีปฏิเวธญาณในสังขะ ๒ ข้อ ข้างปลาย ด้วยการสดับอย่างเดียว ในเวลาต่อมาพระโยคาวจรนั้น จึงมีปฏิเวธญาณในสังขะ ๓ ข้อ โดยกิจมีปฏิเวธญาณในนิโรธสังขะโดยกำหนดเป็นอารมณ์ ด้วยประการฉะนี้ ๆ